

Openbare Jenaplanschool De Petteflet
J. v. Ruysdaelstraat 73
9718 SC Groningen

Pestprotocol

Jenaplanschool de Petteflet

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	blz. 2
Inleiding	blz. 3
Uitgangspunten pestprotocol	blz. 4
Wat is pesten?	blz. 5
De betrokkenen bij het pestprotocol	blz. 6
Voorkomen van pesten	blz. 8
Maatregelen en procedure	blz. 8
De taken en verantwoordelijkheden bij pesten op een rij	blz. 9
Bijlage: Adviezen	blz.11

Inleiding

Een school is een plaats waar kinderen leren en doen. Leren doe je van en met elkaar. Kinderen zijn van nature goede samenwerkers. Het hebben van vriendjes en vriendinnetjes is voor kinderen een natuurlijk gegeven en een belangrijk onderdeel van hun sociale schoolleven. Jenaplanschool de Petteflet geeft kinderen de ruimte hiervoor en daarbij vooral de mogelijkheid zichzelf te blijven.

Waar wordt samengewerkt en geleerd geldt het principe van geven en nemen en accepteren dat de ander zichzelf mag zijn en blijven. Kinderen kunnen in hun handelen soms ongeremd en ongenueanceerd zijn. Dat hoort bij hun ontwikkelingsfase naar volwassenheid. In iedere sociale groep bestaat het aanzien van een sterk of dominant kind. Ook hier kunnen kinderen van nature goed mee omgaan. Zij accepteren hun rol vaak beter dan volwassenen veronderstellen.

Groepsprocessen worden bedreigend als het anders zijn van een kind niet echt wordt geaccepteerd. De groep of een deel daarvan keert zich openlijk tegen een leerling. Vaak zijn dit zichtbare uitingen, waarop direct gereageerd kan worden. Ernstiger wordt het als een groep zich keert tegen een kind op een manier die niet direct zichtbaar is in de vorm van pesten.

Pesten en de gevolgen daarvan zijn een ernstige bedreiging van de persoonlijke vrijheid van ieder kind op school. Kinderen moeten zich op school vrij voelen. Iedere bedreiging daarvan is een zorg voor én van de school. Wij voelen ons sterk met elkaar verbonden en verantwoordelijk voor de vrijheid en de veiligheid van al onze kinderen.

In dit protocol staat omschreven hoe wij als school willen omgaan met pesten en verantwoorden we onze aanpak. We zullen dit protocol blijven toetsen aan de praktijk om adequaat te kunnen blijven zorgen voor vrijheid en veiligheid voor al onze kinderen.

Met dankzegging aan een ieder die heeft meegewerkt en meegedacht aan het pestprotocol van Jenaplanschool de Petteflet.

Rinus Hartenhof
Directeur Jenaplanschool Petteflet

Uitgangspunten Pestprotocol

Uitgangspunt van Jenaplanonderwijs is dat elk kind uniek is en dus verschilt van andere kinderen. Onze school houdt dan ook rekening met die verschillen. Maar daar blijft het niet bij. We zien het als uitdaging zoveel mogelijk aan het specifieke van elk kind tegemoet te komen. En daarom richten we ons onderwijs zodanig in, dat kinderen hun eigen mogelijkheden leren ontdekken en toepassen.

Een veilige en stimulerende omgeving is een voorwaarde om kinderen onderwijsinhoudelijk en sociaal-emotioneel maximaal uit te kunnen dagen en te prikkelen. Omdat pestgedrag een veilig schoolklimaat tegenwerkt, beperkt het de optimale ontwikkeling van de kinderen. Daarom bestempelen we pestgedrag als zeer schadelijk voor de ontwikkeling van de kinderen.

Wij verklaren het volgende:

1. Onze school heeft de inspanningsverplichting pestgedrag te voorkomen, te bespreken en aan te pakken. Alleen daardoor kan er een veilig pedagogisch klimaat bestaan.
2. Pesten is een ernstig probleem en moet als zodanig worden erkend door alle betrokken partijen: de pesters, de zwijgende middengroep, het team, de ouders/verzorgers en het gepeste kind.
3. Als er gepest wordt, zullen stamgroepleiders en ouders er duidelijk stelling tegen nemen.
4. Om adequaat in te kunnen grijpen op een pestprobleem, is een goede samenwerking tussen ouders, stamgroepleiders en kinderen noodzakelijk. De manier waarop deze samenwerking vorm krijgt, is vastgelegd in een pestprotocol.
5. Bestuur, directie en MR (namens ouders en team) verbinden zich aan het volgende:
  - We pakken pesten aan door te werken met de vijf betrokken partijen,
  - We maken leerlingen bewust van het bestaan én de zwaarte van pestgedrag door het item pesten met behulp van de methode KIVA een vaste plek in het onderwijs te geven.
  - We stellen een vertrouwenspersoon aan op onze school,
  - We formuleren een praktisch, concreet en toegankelijk protocol voor alle betrokkenen, stellen het vast en hanteren het ook daadwerkelijk,
  - We evalueren het pestbeleid tweejaarlijks en stellen het waar nodig bij.
  - Onze stamgroepleiders nemen twee keer per jaar de KIVA vragenlijst af, als middel om het sociale klimaat in te kaart te brengen.

Wat is pesten

Plagen en pesten, wat is het verschil?

Iemand op het schoolplein een stevige duw geven, kan plagen zijn maar ook pesten. Als het om *plagen* gaat, is het een prikkelend spelletje, dat door geen van de betrokkenen als bedreigend of echt vervelend wordt ervaren. Er is zelfs sprake van pedagogische waarde. Door elkaar uit te dagen, leren kinderen met conflicten om te gaan: een vaardigheid die hen later in hun leven van pas komt.

Pesten, daarentegen, is een ongelijkwaardige strijd van een pester of een groep pesters tegen een eenling of tegen een groepje.

Er is sprake van pestgedrag als een eenmalige gebeurtenis uitmondt in systematisch gedrag. De veiligheid van de omgeving van een kind wordt dan aangetast.

Pesten heeft duidelijke kenmerken:

- Het gebeurt opzettelijk;
- Het is bedreigend en bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal);
- Er is altijd sprake van een ongelijke machtsverhouding (fysiek of verbaal sterkere personen kiezen minder weerbare personen als slachtoffer);
- Het gebeurt systematisch;
- Het houdt niet vanzelf op en wordt eerder erger als niet wordt ingegrepen.

Voorbeelden van specifiek pestgedrag:

Verbaal:

- Vernederen: "Haal jij de ballen maar uit de bosjes- je voetbalt niet goed genoeg om echt mee te doen."
- Schelden: " Viespeuk, etterbak, mietje" enz.
- Dreigen: "Als je dat doorvertelt, dan grijpen we je."
- Belachelijk maken, uitlachen (bij lichaamskenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas).
- Kinderen een bijnaam geven (op grond van als negatief ervaren kenmerken: rooie, dikke, dunne, enz.).
- Spreekkoren/scanderen: samen uitjoelen.

Fysiek:

- Trekken, duwen, spugen, schoppen, laten struikelen, krabben, bijten en haren trekken.

Intimidatie:

- Een kind achterna blijven lopen of opwachten.
- Iemand in de val laten lopen, de doorgang versperren of klem zetten tussen de fietsen.
- Een kind dwingen om bezit af te geven.
- Iemand dwingen bepaalde handelingen te verrichten, bijvoorbeeld geld of snoep meenemen.

Isolatie:

Steun zoeken bij anderen, zodat het kind niet wordt uitgenodigd voor partijtjes en leuke dingen.

- Uitsluiten: niet mee laten doen met spelletjes, niet meelopen naar huis, niet komen op een verjaardag.
- Gemene briefjes (om een kind uit een groepje te isoleren of steun te zoeken om samen te kunnen spannen tegen een ander kind).

Stelen of vernielen van bezittingen:

- Schoolspullen, kleding of speelgoed afpakken.
- Spullen beschadigen en kapotmaken: boeken, schoeltas, banden van de fiets enz.

Digitaal pesten:

Met bijvoorbeeld e-mail, MSN en mobiele telefoon kunnen pesters hun slachtoffers nog meer lastigvallen. Het heeft een enorme inbreuk op de privacy want je bent nergens meer veilig ook thuis dus niet. Digitaal pesten gebeurt vaak buiten school maar de effecten zijn ook merkbaar binnen school. Het pesten gebeurt vaak anoniem. Het slachtoffer weet vaak niet wie de dader is en kan dus ook niet reageren. De dader ziet

geen gevolgen bij het slachtoffer. Het pesten is hierdoor harder en erger. Voorbeelden van digitaal pesten zijn:

- Iemands account hacken
- Schelden via Snapchat, MSN, Whatsapp, Facebook enz.
- Iemand buitensluiten in de app-groep
- Naakt/sexy foto online zetten of doorsturen
- Foto's van mobieltjes en websites ongevraagd plaatsen
- Haatprofielen maken
- Nep account aanmaken
- Privégegevens van het slachtoffer op een site plaatsen
- Happy slapping (iemand slaan, dit filmen en online plaatsen)
- Versturen van een email bom
- Online stalken.

De betrokkenen bij het pestprotocol

Bij pesten en het ingrijpen op pesten zijn 5 groepen betrokken: het gepeste kind, de pester(s), de meeloper(s), de ouders/verzorgers en de stamgroepleider(s).

1. Het gepeste kind

Sommige kinderen hebben een grotere kans gepest te worden dan anderen. Soms komt dat door uiterlijke kenmerken, maar vaker heeft het te maken met gedrag, de wijze waarop gevoelens worden beleefd en de manier waarop dat geuit wordt.

Veel kinderen die worden gepest hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat actie te ondernemen tegen de pestkoppen en stralen dat ook uit. Vaak zijn ze angstig en onzeker in een groep. De angst en onzekerheid worden versterkt door het pestgedrag. Het kind komt nu in een vicieuze cirkel, waar het zonder hulp niet meer uitkomt.

Gepeste kinderen voelen zich vaak eenzaam, hebben in de omgeving waarin ze gepest worden geen vrienden om op terug te vallen en kunnen soms beter met volwassenen opschieten dan met leeftijdgenoten.

2. De pester(s)

Kinderen die pesten kunnen fysiek sterk zijn. Ze kunnen zich permitteren zich agressiever op te stellen en reageren vaak met dreiging of geweld. Pesters lijken populair, maar ze dwingen hun populariteit af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Zo krijgen ze andere kinderen mee bij het gedrag naar een slachtoffer.

Pesters hebben feilloos in de gaten welke kinderen gemakkelijk aan te pakken zijn en als ze zich al vergissen, gaan ze direct op zoek naar een volgend slachtoffer.

De zwiigende meerderheid en potentiële meelopers krijgen een keuze die onuitgesproken wordt opgelegd en die aan duidelijkheid niet te wensen overlaat: Je bent voor of je bent tegen me. Hier gaat een grote dreiging vanuit. Niemand wil immers zelf gepest worden door de "machtige pester".

Regelmatig is de pester een kind dat in een andere situatie zelf slachtoffer is of was. Om te voorkomen weer gepest te worden, kan een kind zich in een andere omgeving juist als pester gaan opstellen en manifesteren.

Meisjes pesten minder openlijk en subtieler dan jongens. Ze pesten meer met woorden, maken geniepige opmerkingen of sluiten andere kinderen buiten. Meisjes opereren minder individueel - meer met groepsvorming. Fysiek geweld komt bij deze groep pesters veel minder voor.

Ook pesters hebben, op termijn, last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en vooral beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite een vriendschap op te bouwen en te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht.

3. De meeloper(s)

De meeste kinderen zijn niet in de actieve rol van pester betrokken bij het pesten. Sommige kinderen houden wat afstand en andere kinderen doen incidenteel mee. Zij zijn de zogenaamde meelopers. Er zijn ook kinderen die niet merken dat er gepest wordt of die niet willen weten dat er gepest wordt.

Een van de kenmerken van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar een meeloper kan stoer gedrag ook wel interessant vinden en denken in populariteit mee te kunnen liften met de pester. Meisjes doen nogal eens mee met pesten om een vriendin te kunnen behouden.

Als kinderen actiever gaan meepesten in een groep, voelen ze zich minder betrokken/ verantwoordelijk voor wat er met pesten wordt aangericht. Het individueel denken komt dan op een steeds lager pitje te staan.

4) De ouders/verzorgers

Ook ouders/verzorgers kunnen een belangrijke rol spelen bij pesten.

Ouders van kinderen die gepest worden zijn natuurlijk altijd emotioneel bij het onderwerp betrokken. Zij willen maar een ding: dat het pesten stopt. Zij voelen zich daardoor vaak onmachtig hetgeen hun emotionele reactie kan versterken.

Ouders van pesters of meelopers hebben vaak moeite om hun kind in die rol te zien. Sommige ouders zien de ernst van de situatie onvoldoende in en vertalen het gedrag van hun kind als weerbaar gedrag. Andere ouders zien er niets meer in dan wat onschuldige kwajongensstreken. Behalve de pester moeten zijn/haar ouders dus vaak ook doordrongen worden van het ongewenste karakter van het vertoonde pestgedrag.

Ouders van kinderen die niet direct bij het pesten zijn betrokken, kunnen meer afstand nemen. Daardoor zijn ze beter in staat hun eigen kind duidelijk te maken dat er iets aan het pesten gedaan moet worden.

5) De stamgroepleider(s)

De stamgroepleiders voelen zich betrokken bij het welbevinden van de leerlingen en hun veiligheid. Zij voelen zich de eerst verantwoordelijken voor de aanpak op school. Zij zullen vroegtijdig aan de bel trekken en pesten effectief bestrijden. Ook zullen zij de signalen van de betrokkenen serieus nemen.

6) De BSO/TSO groepsleider(s)

De Petteflet en de BSO Schildersbuurt hebben als doel een gezamenlijke aanpak en visie op het versterken van de sociale emotionele ontwikkeling van onze kinderen. Daarom gebruikt ook de BSO het programma KiVa. Tijdens de TSO kunnen er zich incidenten voordoen die gedeeld worden met de leerkrachten. Alle betrokkenen zijn verantwoordelijk voor het welbevinden van de leerlingen.

Voorkomen van pesten

Op school gelden de volgende gouden regels:

- Ieder kind is uniek, dus je accepteert een ander kind zoals hij/zij is.
- Zorg ervoor dat je samen speelt en dat anderen niet steeds alleen hoeven te spelen als ze dat niet willen.
- Je gebruikt alleen spullen van een ander kind als je toestemming hebt van dat kind.
- Je noemt iedereen bij zijn of haar naam (of koosnaampje).
- Lachen om grappige situaties is prima, uitlachen is kwetsend.
- Je komt niet aan een ander als de ander het niet wil.
- Heb je ruzie:
  - Praat het dan eerst samen uit, lukt dat niet dan meld je dat bij de stamgroepleider of pleinwacht.
  - Geef duidelijk aan wat je wilt, of wat je niet wilt.
  - Stop als de ander duidelijk aangeeft dat hij het niet wil.
- Als je ziet dat een ander kind gepest wordt vertel je dat aan de stamgroepleider. Dat is geen klikken.
- Praat er thuis en op school over dat je gepest wordt, probeer het te delen.

Om pesten te voorkomen moeten we als school preventieve maatregelen nemen. In onze school hebben we daartoe de volgende afspraken gemaakt:

- In de eerste weken van het schooljaar formuleren de stamgroepleider samen met de kinderen de groepsregels. De regels die hierboven staan zie je terug in deze groepsregels.
  - In de eerste 6 weken van het schooljaar staat in het teken van elkaar leren kennen en de groepsvorming. Hierbij gebruiken we de methode KIVA, Rots en water en Energizers.
  - De stamgroepleider bespreekt de gouden spelregels in de groep met de kinderen. Plagen en pesten worden hierbij benoemd en besproken.
  - Elke week wordt er minimaal 1 KIVA les gegeven en meer als dat nodig is. De methode bestaat uit 10 thema's. Thema 1 t/m 3 wordt aangeboden voor de eerste monitoring in de eerste week van oktober. Thema 4 t/m 10 (wordt aangeboden) voor Pasen.
  - Gedurende het hele schooljaar worden er groepsbindende activiteiten georganiseerd zoals: projecten, uitstapjes, kamp en activiteiten waarbij de nadruk ligt op samenwerking
  - Ieder schooljaar is er aan het begin van het jaar een stamgroepavond, waarbij de ouders kennis kunnen maken met de stamgroepleider, de andere ouders en de leerstof. Op deze avond zal de stamgroepleider het pestprotocol bespreken en waar nodig toelichten;
  - Als de stamgroepleider er aanleiding toe ziet, besteedt hij of zij in een kringgesprek expliciet aandacht aan pestgedrag in de stamgroep.
  - De vertrouwenspersoon is de intern begeleider Suzanne Claassen. In de klachtenregeling wordt de intern begeleidster als het aanspreekpunt opgenomen bij meldingen en klachten over ongewenst gedrag, waaronder ook pesten. De wet Veiligheid op school verplicht onder meer dat de school ervoor zorgt dat bij een persoon ten minste de volgende taken zijn belegd:
    - * Het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten.
    - * Het fungeren als aanspreekpunt in het kader van pesten.Door de vertrouwenspersoon tevens 'aanspreekpunt pesten' te laten zijn, worden teveel verschillende 'loketten' voorkomen.
- Het coördineren van het beleid in het kader van het tegengaan van pesten zou ik gezien de veelheid, complexiteit en verantwoordelijkheid willen beleggen bij de directeur die tevens eindverantwoordelijk is voor de veiligheid op school. Op deze wijze ontstaan er ook geen taakconflicten voor de

vertrouwenspersoon (de wens tot vertrouwelijkheid van de klager kan op gespannen voet komen te staan met het adequaat uitvoeren van coördinerende taken om schoolveiligheid te vergroten).

Maatregelen en procedure

- Als er sprake is van ruzie of als het kind het gevoel heeft dat het gepest wordt, wordt het in de kring besproken.
- Bij een pestincident bespreekt de stamgroepleider dat met de betrokken pester(s) en het gepeste kind. Een dergelijk gesprek wordt regelmatig herhaald om het probleem aan te pakken. De stamgroepleider maakt aantekeningen van dit gesprek in het kindvolgsysteem van de pester(s) en gepeste kind.
- *Het is belangrijk dat door dit gesprek, de pester(s) en het gepeste kind nader tot elkaar komen en de oplossing zelf én samen bedenken.* Wanneer het pesten niet stopt wordt 'de steungroepaanpak' van KIVA gebruikt. De stamgroepleider gaat hierover in overleg met de ib'er Samen wordt een steungroep geformeerd. In deze steungroep zit de pester, het gepeste kind, een positieve leider die initiatief neemt, een kind waar het gepeste kind vertrouwen in heeft en de vertrouwenspersoon.
- Bij pestgedrag stellen de stamgroepleider en de intern begeleider de ouders van de pester(s) en het gepeste kind in een gesprek op school op de hoogte van de ongewenste gebeurtenissen. De afspraken vanuit dit (deze) oudergesprek(ken) worden doorgesproken en eventueel vastgelegd in leerlingdossier in Esis. De stamgroepleider houdt de directeur op de hoogte van de gesprekken met de kinderen en de ouders en hij kan de gemaakte afspraken nalezen in Esis bij het dossier van het gepeste kind.
- De afweging wordt gemaakt of het nodig is beide ouders (de ouders van het kind dat pest en de ouders van het kind dat gepest wordt) onder leiding van school met elkaar in gesprek te brengen. Als de school dat wenselijk acht worden beide partijen daar uitdrukkelijk toe uitgenodigd.
- Als het nodig is om meer ouders over het pestprobleem in te lichten, kan er een brief/mail aan de ouders geschreven worden of een ouderavond worden georganiseerd.
- Als het pesten zich herhaalt of als de stamgroepleider van een nieuw incident hoort, dan meldt de stamgroepleider dit aan de betrokkenen. De stamgroepleider overhandigt de directeur de gemaakte afspraken.
- Mocht het pestgedrag blijven dan zal de stamgroepleider samen met de intern begeleider in gesprek met de betrokken ouders adviseren over eventuele begeleiding van het kind (bijv. sociale vaardigheidstraining, maatschappelijk werk). Dit wordt vastgelegd in het kindvolgsysteem.
- Als het pestgedrag niet aanzienlijk verbetert en/of als de betrokkenen onvoldoende meewerken om het probleem aan te pakken, kan de directeur besluiten tot bijzondere maatregelen.

De taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen in school op een rij.

Alle mensen die in onze school aanwezig zijn, hebben een taak en een betrokkenheid als het pesten betreft. In het schema hieronder staat - per betrokken groep - wat die verantwoordelijkheden zijn.

Kinderen	<ul style="list-style-type: none"> • <u>Als je ziet dat iemand gepest wordt</u>: Zeg tegen de pester dat hij/zij moet stoppen, stopt hij/zij niet, ga dan naar de stamgroepleider. Dit is geen klikken! • <u>Als je zelf gepest wordt</u>: Vertel het tegen je stamgroepleider en thuis. Zeg tegen de pester dat hij/zij moet stoppen. Als je niets zegt, kunnen anderen je ook niet helpen. • <u>Pester</u>: Pesten is nooit leuk! De ander voelt zich gekwetst en niet veilig. Stop als de ander dat aangeeft. Probeer je in een ander te verplaatsen. Hoe zou jij het vinden als....?
Ouders van het gepeste kind	<ul style="list-style-type: none"> • Je kind vragen wat hij/zij voelt en ervaart • De regelmaat van het pesten proberen te ontdekken • Je kind proberen tips te geven en hulp te bieden • Pesten bij de stamgroepleider melden en afspreken hoe je het kind samen een gevoel van veiligheid kunt bieden. • Je kind eventueel aanmelden voor een sociale vaardigheidstraining.
Ouders van de pester	<ul style="list-style-type: none"> • Met je kind in gesprek proberen te komen en te blijven • De reden van het pesten proberen te achterhalen • Grenzen en sancties stellen • Samen oplossingen proberen te zoeken. • Je kind eventueel aanmelden voor een sociale vaardigheidstraining.
Ouders algemeen	<ul style="list-style-type: none"> • Als een kind vertelt dat iemand gepest wordt, vragen wat het kind signaleert • Het eigen kind tips geven om het gepeste kind hulp te bieden. • Pesten melden bij de stamgroepleider
Stamgroepleider	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreek aan het begin van het schooljaar de schoolregels en afspraken met de hele stamgroep hang de regels zichtbaar op voor iedereen ouders/ lln • Ga een gesprek aan met alle betrokkenen. (Pester, gepeste en alle betrokken ouders). • Noteer pestgedrag in de groepsmap lln logboek om inzicht te krijgen in pestgedrag • Bied het gepeste kind bescherming, let extra op dit kind, overleg met andere stamgroepleiders i.v.m. pleinwacht en TSO, informeer de ouders van het gepeste kind, bespreek het pestgedrag met de groep • Mobiliseer de middengroep: maak kinderen via groepsgesprekken attent op pestgedrag en bespreek dat zij ook een rol kunnen spelen • Maak een handelingsplan/plan van aanpak(voor format zie bijlage) na de monitoring en plan evaluatiemomenten met alle betrokkenen (kinderen en ouders). Vraag hierop feedback en feedforward van je bouwcollegae in de bouwvergadering in november. • Adviseer bij het inschakelen van externe hulp. • Maak gebruik van het op school aanwezige materiaal m.b.t. sociale omgang. • Meld het bij de intern begeleider. • Meld het bij de BSO leider wanneer het kind naar de TSO /BSO gaat.
Pleinwacht	<ul style="list-style-type: none"> • Meld afwijkend gedrag bij de stamgroepleider van het kind of bij de stamgroepleider die pleinwacht heeft • Probeer kinderen samen in gesprek te brengen • Wees alert op pestgedrag • Meld afwijkend gedrag bij de TSO-leider.

IB(Intern Begeleider)	<ul style="list-style-type: none"> • Bespreekt samen met de stamgroepleider de problemen • Brengt de problematiek duidelijk in kaart • Ondersteunt de stamgroepleider bij het maken van de stappen en de handelingsplannen. • Voer samen met de stamgroepleider ouder- en kindgesprekken • Intern begeleider vervult ook de rol van vertrouwenspersoon en is tevens aanspreekpunt pesten
Vertrouwenspersoon	<ul style="list-style-type: none"> • Iedere betrokkene (pester, gepeste kind, stamgroepleider en ouders) kan een gesprek aanvragen en aangaan met de vertrouwenspersoon. • De vertrouwenspersoon voert een gesprek met het gepeste kind en eventueel de ouders. Daarna zorgt de vertrouwenspersoon dat de steungroep in actie komt.
Directie	<ul style="list-style-type: none"> • Op de hoogte zijn van de zaken die in school spelen. In eerste instantie lost de stamgroepleider het pestprobleem op volgens het stappenplan. Indien nodig wordt de directeur ingeschakeld. • De stamgroepleider bij gesprek uitnodigen als ouders de directeur willen spreken over een pestprobleem. • Sancties van langdurig pestgedrag met de betrokkenen bespreken en indien nodig in gang zetten • Tweejaarlijks het pestprotocol in een teamvergadering evalueren en eventueel aanpassen. • De directeur vervult ook de rol van coördinator beleid tegengaan van pesten en is tevens coördinator veiligheidsbeleid
Bestuur	<ul style="list-style-type: none"> • Problemen rondom de aanpak van pesten bekijken en bij zorg de directeur hieromtrent inlichten.

Materialen aanwezig op school

Voor de stamgroepleider is op school materiaal aanwezig. Dit materiaal kan in kleine groepjes of klassikaal ingezet worden.

- Een doos vol gevoelens
- Een huis vol gevoelens en axen
- Kikkerbecool
- Het kwadrantenspel
- Leefstijl (geschikt voor alle stamgroepen)
- Ik kan onderhandelen
- De KIVA methode voor de onder- en bovenbouw.

Vertrouwenspersoon

Suzanne Claassen, intern begeleidster van de Petteflet, functioneert binnen onze school als vertrouwenspersoon. Als een kind een opmerking, constatering of vraag heeft die vertrouwelijk behandeld dient te worden, kan aan Suzanne Claassen na schooltijd gevraagd worden om een vertrouwelijk gesprek. Mocht Suzanne Claassen om welke reden dan ook niet beschikbaar zijn, dan kunt u altijd contact opnemen met de directeur, Rinus Hartenhof

Bijlagen:

Adviezen

Het signaleren van pesten bij kinderen die gepest worden:

Kinderen die gepest worden zeggen dat niet zo makkelijk tegen ouders of de stamgroepleider. Zij zijn bang dat ze niet serieus worden genomen, dat ze als 'zwak' gezien worden of dat het pesten zal verergeren. Het is daarom belangrijk alert te zijn op de volgende signalen:

- Bang zijn om naar of van school te gaan
- Niet naar school willen en voortdurend smoesjes verzinnen
- Smeken om naar school gebracht te worden
- Elke dag een andere route naar school kiezen
- Slechter presteren dan normaal
- Met kapotte spullen of kleren thuis komen
- Teruggetrokken gedrag vertonen
- Agressief worden naar andere kinderen toe
- Stoppen met eten
- Buikpijn of hoofdpijn
- Zichzelf in slaap huilen
- Nachtmerries
- Schrammen, blauwe plekken
- Geld vragen (om de pester af te lossen)
- Weigeren te zeggen wat er aan de hand is
- Niet kloppende verklaringen geven over bovenstaande

Signalen kunnen soms alleen thuis of juist alleen op school worden waargenomen. Dat betekent dat zowel ouders als stamgroepleiders alert en open moeten zijn

Hulp aan het gepeste kind:

Het gepeste kind heeft recht op zorg vanuit de school. Naast het voorkomen van nieuwe ongewenste ervaringen staat het verwerken van de ervaringen voorop. Dit gebeurt door bijvoorbeeld:

- Gesprekken; het kind voert gesprekken met de stamgroepleider, vertrouwenspersoon of de intern begeleider.
- Naast incidentele momenten worden ook vaste gespreksmomenten ingepland waarin het kind gevraagd wordt naar de vooruitgang. Het doel is tweeledig: het signaleren van nieuw pestgedrag en het verwerken van de ervaringen.
- Schriftelijke verwerking; het kind krijgt een "verwerkingsschriftje" dat hij of zij op elk moment mag invullen. Het gaat hier om een vertrouwelijk instrument van het kind. Het kind krijgt de gelegenheid de ervaringen van zich af te schrijven en/of te tekenen.
- De stamgroepleider moedigt weerbaar gedrag aan.
- In een rollenspel aan het kind leren hoe wel te handelen.

Het signaleren van pesten bij kinderen die pesten:

Om het pesten tegen te gaan, moeten stamgroepleiders weten óf en hoe er wordt gepest. Ze doen dat allereerst door steeds bedacht te zijn op signalen die kunnen wijzen op pestgedrag. Veel voorkomende pesterijen zijn:

- Volstrekt doodzwijgen
- Isoleren

- Psychisch en/of fysiek mishandelen
- Een kring vormen of insluiten in de klas, op de gang of op het schoolplein
- Buiten school opwachten
- Slaan of schoppen
- Klopjachten organiseren
- Op weg van en naar school achterna rijden
- Naar het huis van het slachtoffer gaan
- Als slaaf behandelen
- Nooit de echte naam van een klasgenoot gebruiken, maar een bijnaam
- Voortdurend zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Bezittingen afpakken of stukmaken
- Cadeaus eisen of geld afpersen
- Jennen
- Het slachtoffer voortdurend de schuld van iets geven
- Het slachtoffer steeds uitschelden of tegen hem/haar schreeuwen
- Opmerkingen maken over kleding of uiterlijk
- Beledigen
- Briefjes doorgeven
- Kettingbrief schrijven
- E-mails of sms-berichten met een bedreigende of beledigende inhoud versturen
- Beledigende afbeeldingen van het slachtoffer digitaal verspreiden of op het internet plaatsen
- Steeds (mobiel) bellen

Hulp aan de pester:

Ook pesters hebben recht op hulp. Die hulp kan bestaan uit:

- Een gesprek waarin duidelijk wordt aangegeven welk gedrag niet én wel geaccepteerd wordt op school.
- In een rollenspel aan het kind leren hoe wel te handelen.
- In een gesprek de pester medeverantwoordelijk maken voor het stoppen van het pestgedrag
- De pester wordt waar mogelijk gevoelig gemaakt voor wat zijn/haar gedrag aanricht en er worden alternatieven aangereikt.
- Pestgedrag wordt binnen het team van de school gemeld. Zodat het team alert kan reageren, waardoor nieuwe incidenten voorkomen kunnen worden.
- De stamgroepleider moedigt goed gedrag aan.

Adviezen van de school aan ouders van een kind dat gepest wordt:

- Neem het probleem serieus
- Laat uw kind voortdurend weten dat u van hem houdt
- Bespreek het probleem met de direct betrokken stamgroepleider van het kind
- Lees samen met het kind literatuur over pesten op school
- Beloon het kind en help het zijn zelfrespect terug te krijgen (laat het kind merken dat het ook sterke kanten of eigenschappen heeft)
- Maak complimenten elke keer als het kind iets goed doet
- Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport, zodat hij of zij in een spel of motorische vaardigheid kan uitblinken
- Blijf in gesprek met het kind
- Geef aan dat het kind in eerste instantie het beste niet kan reageren
- Bespreek welke situaties het kind het beste kan vermijden
- Steun het kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt
- Laat het kind opschrijven wat het heeft meegemaakt
- Leer het kind voor zichzelf op te komen
- Geef het kind verantwoordelijkheden
- Bedenk samen met het kind antwoorden of pakkende opmerkingen

- Stimuleer het ontwikkelen van sociale vaardigheden
- Laat het kind deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining
- Samen oplossen is de beste methode.

Adviezen van de school aan ouders van een kind dat pest:

- Neem het probleem serieus en raak niet in paniek; elk kind loopt kans pester te worden
- Praat met het kind om achter de mogelijke oorzaak van het pesten te komen
- Maak het kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed aandacht aan het kind
- Stimuleer het kind tot sport om zijn agressie vreedzaam kwijt te kunnen
- Schakel eventueel deskundige hulp in.

Adviezen van de school aan alle andere ouders:

- Neem pesten serieus, het kan ieder kind overkomen
- Neem de ouders van het gepeste kind en pester serieus
- Maak het tot een gezamenlijk probleem
- Praat met het kind over school, over de relaties in de klas en over wat stamgroepleiders doen
- Vraag het kind af en toe of er in de klas wordt gepest
- Koppel informatie van het kind terug naar school (wie pest, wat gebeurt er en waarom; ouders hebben een belangrijke signalerende taak)
- Corrigeer het kind als het voortdurend anderen buitensluit of als het meedoet met pesten
- Geef als ouder het goede voorbeeld: wees niet neerbuigend of respectloos ten opzichte van anderen
- Leer het kind voor anderen op te komen
- T.a.v. digitaal pesten kunnen ouders het volgende doen:
- De computer in de woonkamer zetten.
- Screenshot maken van foto's, sms-jes , bewijs verzamelen.
- "filter" gebruiken.
- Leer je kind profielen zoveel mogelijk af te schermen.
- Deel nooit privégegevens online
- Houdt wachtwoorden voor jezelf
- Als je kind online gepest wordt, blokkeer of verwijder die persoon
- Vraag Google of facebook om schadelijke content te verwijderen
- Doe aangifte (sommige vormen van cyberpesten zijn strafbaar; bedreiging, beledigen, discrimineren, stalken of smaad)

Nuttige website's: www.meldknop.nl

www.vraaghetdepolitie.nl

www.pestweb.nl

OJS De Petteflet

Plan van aanpak

* naar aanleiding van de kiva monitoring

Groep:

Stmgrldr:

Datum:

*Samen maken we er
een fijne school van!*